ДӘРІС 13. ЭКСКУРСИЯНЫ ЖҮРГІЗУДЕ ҚОЛДАНЫЛАТЫН ӘДІСТЕР

Дәріскер: т.ғ.к., доцент Қ.Б. Баудиярова

Дәрістің мақсаты:

Экскурсия жүргізу кезінде қолданылатын әдістер мен техникаларды түсіндіру, экскурсия жүргізушінің топпен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру және экскурсия барысында ақпаратты тиімді жеткізу жолдарын үйрету. Сонымен қатар, экскурсанттармен қарым-қатынас жасау, сұрақтарға дұрыс жауап беру және экскурсияны ұйымдастырудың негізгі талаптарын меңгерту.

Жоспары

1	Экскурсия жүргізу техникасы
2	Топпен жұмыс істеу
3	Топты ұйымдастыру және қозғалыс
4	Экскурсия жүргізудің негізгі тәсілдері
5	Экскурсанттардың сұрақтарына жауап беру
6	Қорытынды

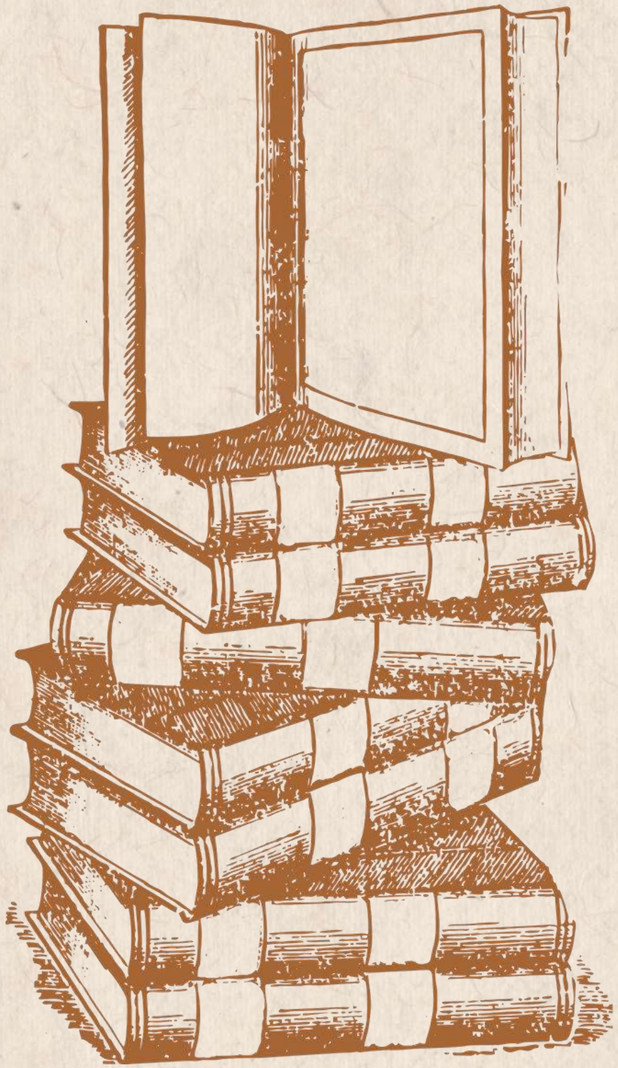

Экскурсия жүргізу техникасы

Экскурсия жүргізу техникасы – экскурсияны тиімді ұйымдастыру мен өткізу тәсілдерінің жиынтығы. Ол экскурсияның мазмұнын дұрыс жеткізуге және тыңдаушылардың қызығушылығын арттыруға көмектеседі.

Экскурсия жүргізуші экскурсияның маршрутын, тақырыбын және тарихи мәліметтерін алдын ала жақсы меңгеруі тиіс. Сонымен қатар, экскурсия барысында топты ұйымдастыру, уақытты дұрыс пайдалану және ақпаратты түсінікті жеткізу маңызды.

Экскурсия жүргізу техникасын дұрыс қолдану экскурсияның сапасын арттырып, оны қызықты әрі мазмұнды етеді.

Топпен жұмыс істеу

1

Экскурсия топпен танысудан басталады. Экскурсия жүргізуші өзін таныстырып, экскурсияның мақсаты мен міндеттерін қысқаша түсіндіреді.

2

Кіріспе сөз айту кезінде топ мүшелерінің жас ерекшеліктері мен қызығушылықтары ескеріледі. Экскурсия жүргізуші қысқа пауза жасап, тыңдаушылардың назарын өзіне аударады.

3

Топпен жұмыс істеу барысында жүргізуші барлық қатысушылардың экскурсияға белсенді қатысуын қамтамасыз етуі керек. Бұл экскурсияның нәтижелі өтуіне ықпал етеді.

Топты ұйымдастыру және қозғалыс

Экскурсия барысында топты дұрыс ұйымдастыру маңызды. Экскурсанттарды автобустан түсіру немесе нысанға апару кезінде қауіпсіздік пен тәртіп сақталуы қажет. Топ мүшелері бір-бірінен тым алыстап кетпеуі үшін олардың арақашықтығы шамамен 5–7 метр болуы керек. Экскурсия жүргізуші топ мүшелерінің қалып қоймауын бақылап, бағытты өзі көрсетіп отырады.
Сонымен қатар, жол бойында орналасқан маңызды орындар туралы қысқаша ақпарат беріліп, қоғамдық орындар көрсетіледі.

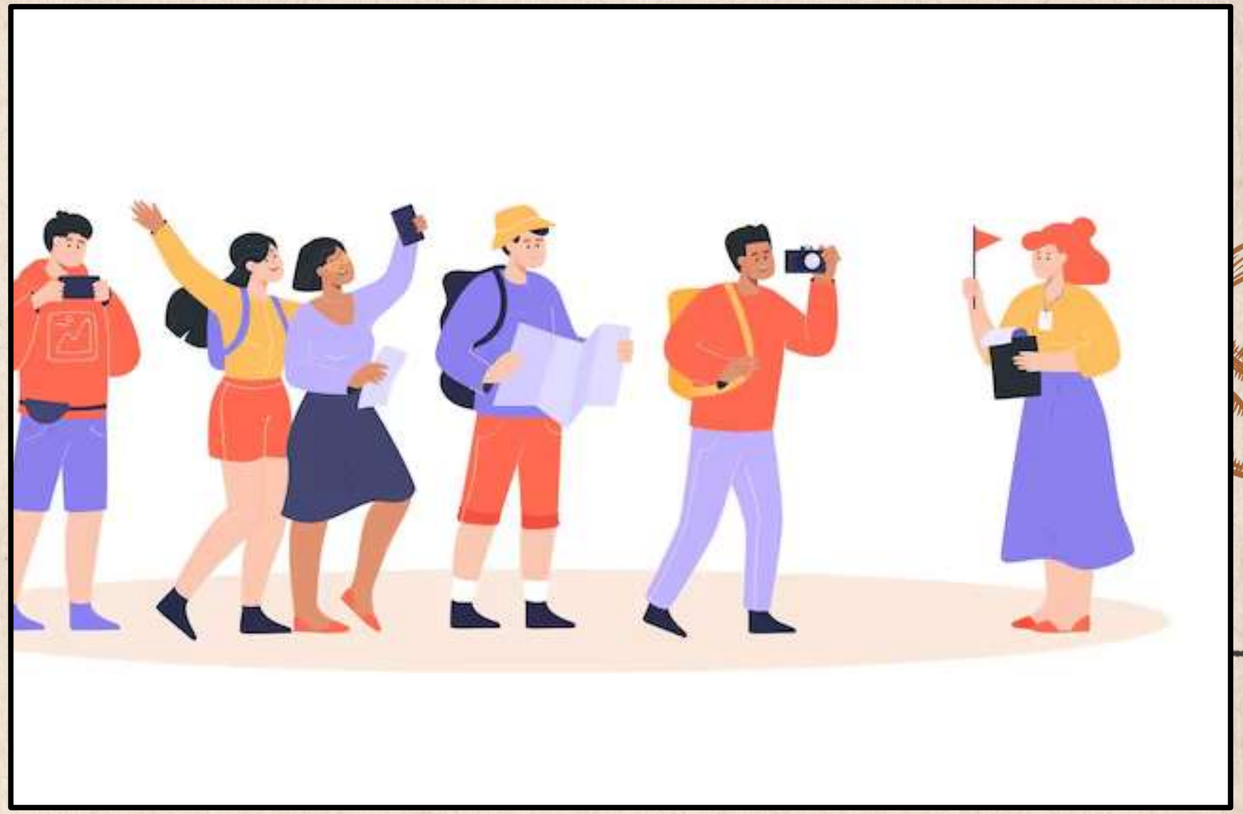

Экскурсия жүргізудің негізгі тәсілдері

Экскурсия кезінде экскурсия жүргізуші топқа анық көрінетін және дауысы жақсы естілетін жерде тұруы керек. Бұл ақпараттың дұрыс қабылдануына көмектеседі. Автобус ішінде экскурсия жүргізілген жағдайда микрофон қолдану тиімді. өйткені көлік қозғалысының шуылы тыңдаушыларға ақпараттың толық жетуіне кедергі келтіруі мүмкін.

Маңызды тарихи немесе мәдени нысандарды көрсету кезінде автобус тоқтатылып, сол жерде толық түсіндірме беріледі.

Экскурсанттардың сұрақтарына жауап беру

1. Экскурсия барысында қатысушылар түрлі сұрақтар қоюы мүмкін. Экскурсия жүргізуші қойылған сұрақтарға нақты әрі түсінікті жауап беруі тиіс.

2. Сұрақтардың бірнеше түрі болады: экскурсия жүргізушінің сұрақтары, экскурсанттардың сұрақтары және тыңдаушылардың назарын арттыру үшін қойылатын риторикалық сұрақтар.

3. Егер сұрақ экскурсия тақырыбына тікелей байланысты болмаса, оған экскурсия соңында жауап берген дұрыс.

Қорытынды

Экскурсия жүргізу техникасы – экскурсияның сапалы және тиімді өтуін қамтамасыз ететін маңызды факторлардың бірі. Экскурсия барысында ақпаратты дұрыс және қызықты түрде жеткізу экскурсия жүргізушінің кәсіби шеберлігіне байланысты. Сондықтан экскурсия жүргізуші өз тақырыбын толық меңгеріп, тарихи және мәдени мәліметтерді тыңдаушыларға түсінікті әрі тартымды түрде жеткізе білуі қажет.

Экскурсия кезінде топпен дұрыс жұмыс істеу, олардың назарын сақтай білу, қауіпсіздік пен тәртіпті қамтамасыз ету де өте маңызды. Топ мүшелерінің жас ерекшеліктерін, қызығушылықтарын ескеру экскурсияның нәтижелі өтуіне ықпал етеді. Сонымен қатар, экскурсия жүргізуші уақытты тиімді пайдаланып, маршрут бойынша барлық нысандарды жоспарланған уақыт ішінде таныстыруы тиіс.

Экскурсанттардың сұрақтарына дұрыс жауап беру, ақпаратты нақты әрі дәл жеткізу экскурсия жүргізушінің білімділігі мен тәжірибесін көрсетеді. Экскурсия барысында паузаларды қолдану, дауыс ырғағын өзгерту және көрнекі материалдарды пайдалану тыңдаушылардың қызығушылығын арттырады.

Бекіту сұрақтары

1. Экскурсия жүргізу техникасы дегеніміз не?
2. Топпен жұмыс істеу неден басталады?
3. Экскурсия кезінде топты ұйымдастырудың негізгі тәсілдері қандай?
4. Экскурсанттарды нысан жанына орналастыру қалай жүзеге асырылады?
5. Экскурсия барысында микрофон мен басқа техникалық құралдарды қолданудың маңызы қандай?
6. Экскурсанттардың сұрақтарына жауап беру техникасы қалай жүзеге асырылады?
7. Экскурсия кезінде паузаларды қолданудың рөлі қандай?
8. Экскурсия жүргізушінің кәсіби шеберлігі экскурсияның сапасына қалай әсер етеді?

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Основымузееведения.Отв.Ред.Э.А.ШулеповаМ.,2005
2. МесконМ.Х.,АльбертМ.Хедоури.Основыменеджмента.М.,1993.
 СавинаН.В.,ГорбылеваЗ.М.Экскурсоведение:Учебноепособие.– Минск, 2004.
3. ЕмельяновБ.В.Экскурсоведение.Учебноепособие.–М.,2002.
4. РайымхановаК.Н., ҚатранД. Музейісініңтеориясыменпрактикасы. –А., 2001
5. ДьковаР.А.Основыэкскурсоведения.–М.:1985.–255 с.